

NAJAAR/WINTER
2017

GEMEENTE
MUSEUM
DEN HAAG

ALGEMENE INFORMATIE

Gemeentemuseum Den Haag
Stadhouderslaan 41
2501 CB Den Haag

Het Fotomuseum Den Haag
en GEM liggen direct naast
het Gemeentemuseum.

Openingstijden

Gemeentemuseum
Dinsdag t/m zondag: 10.00 - 17.00 uur

Fotomuseum Den Haag en GEM
Dinsdag t/m zondag: 11.00 - 18.00 uur

Entreprijs: €14,50
Museumkaart, Vrienden, BankGiro Loterij VIP-kaart
en jongeren t/m 18 jaar: gratis toegang
Entreprijs Fotomuseum/GEM: € 8,50
Combiticket Gemeentemuseum/Fotomuseum/GEM: € 18,50
Koop uw ticket(s) online

Vervoer

Bus 24 en tram 16 stoppen voor de deur.
Voor het Gemeentemuseum is ruime gelegenheid
om gratis te parkeren.
Het museum is uitstekend toegankelijk voor mindervaliden.

Altijd op de hoogte

Houd de website in de gaten voor actuele informatie:
www.gemeentemuseum.nl

Afbeelding voorzijde: Georges Lepape, pochoirdruk uit *Les chose de Paul Poiret*, 1911, Musée de la mode de la Ville de Paris. Hollandse Hoogte/Rogier Viollet

wijzigingen voorbehouden

Het Gemeentemuseum Den Haag dankt:

BankGiroLoterij
CULTUUR MARKT IS RIJKER

ZABAWAS

Vereeniging Rembrandt
Als je om kunst geeft

FONDS 21

Prins Bernhard Cultuurfonds

Arnhem

MONDRIAAN
BUSINESS
CLUB

STIL advocaten

naionale nederlanden

VAN HET
GEMEENTE
MUSEUM
DEN HAAG

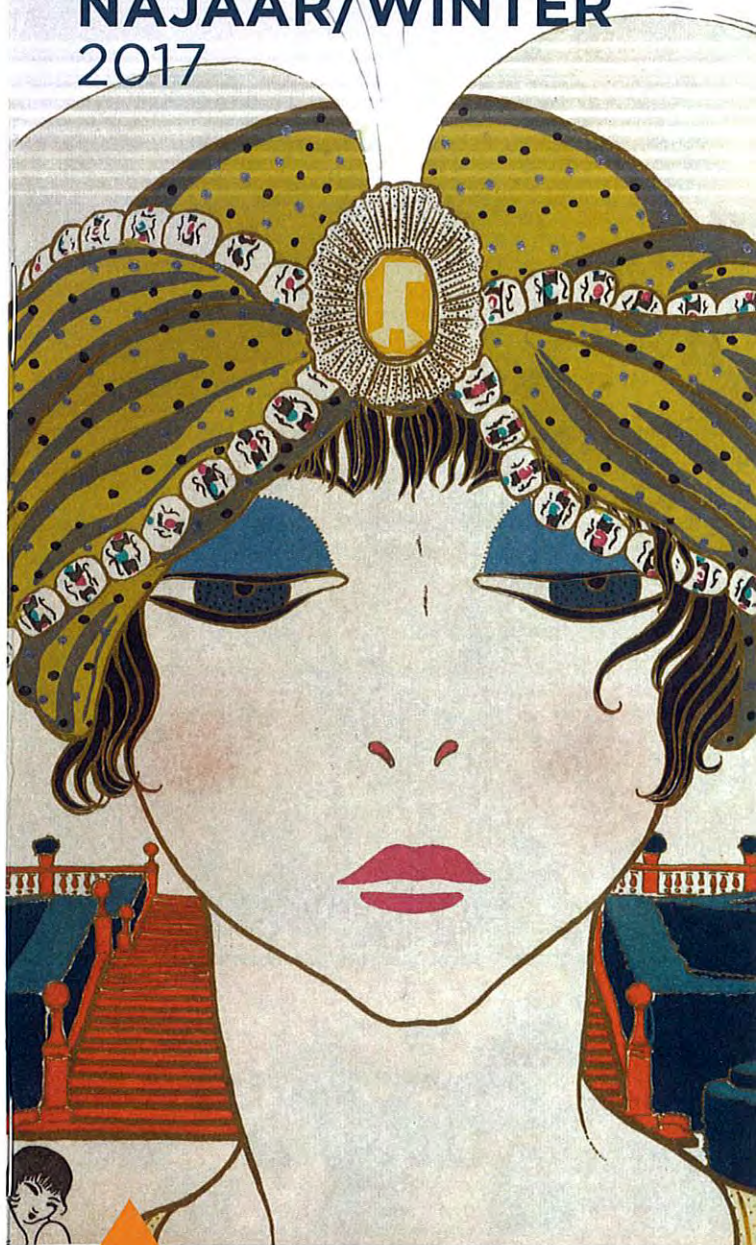
FONDS GEMEENTEMUSEUM

Het Fotomuseum Den Haag dankt:

Pels Rijken
& Droogleeuw
Fortuijn advocaten
en notarissen

ERIK BOS FONDS

NAJAAR/WINTER 2017

GEMEENTE MUSEUM DEN HAAG

Het Gemeentemuseum heeft een schatkamer van meer dan 160.000 kunstwerken en veel hoogtepunten zijn ook online te bewonderen via onze website.

Om hét hoogtepunt uit onze collectie te zien en te ervaren, moet u toch echt naar Den Haag komen, naar ons markante Art Deco gebouw van H.P. Berlage. Gemaakt om museumbezoekers al dwalend te verrassen. De rijke detaillering, het moderne kleurgebruik en het daglicht dat in de museumzalen valt, maken een bezoek aan het Gemeentemuseum onvergetelijk.

Het gebouw is ook een van de hoogtepunten in de tentoonstelling *Art Deco - Paris*. Hierin laten we het ontstaan van de Art Deco zien gecentreerd rond de Franse modeontwerper Paul Poiret. Hij liet zich aan het begin van de 20e eeuw voor zijn creaties inspireren door kunstenaars, vormgevers en architecten. Naast mode, toegepaste kunst en schilderkunst tonen we ook juwelen, prenten, fotografie en film. Dankzij spectaculaire bruiklenen uit New York, Parijs en Londen, wordt dit een tentoonstelling om naar uit te kijken!

Bijzonder wordt ook *Anton Heyboer*, met nieuwe inzichten over zijn leven en werk. Daarnaast verheug ik mij op de tentoonstelling van de Spaanse kunstenaar Julio González waarin we ook aandacht besteden aan zijn vriendschappen met Picasso en Brancusi.

In GEM doet Maaike Schoorel met haar schilderijen een appèl op het kijkvermogen van bezoekers. Het Fotomuseum geeft ruim baan aan Hans Eijkelboom die onder andere met zijn straatfotografie het begrip identiteit onderzoekt.

Ons programma is weer rijk en divers. Ik ontmoet u graag dit najaar in het Gemeentemuseum!

Benno Tempel, *directeur*

Ten onrechte is Anton Heyboer (1924-2005) bij het grote publiek bekender geraakt om zijn vijf vrouwen dan om het veelzijdige oeuvre. Wie weet nog dat zijn werk werd aangekocht door het MoMA in New York, getoond op de Documenta in Kassel en met grote tentoonstellingen werd geëerd in het Gemeentemuseum Den Haag en het Stedelijk Museum Amsterdam. In 1975 werd hij zelfs samen met David Hockney en Lucian Freud in het Los Angeles County Museum of Art (LACMA) gepresenteerd als een van de belangrijkste Europese schilders van dat moment.

Nu, 40 jaar na zijn laatste grote museale tentoonstelling, is het tijd om de internationale kwaliteit van zijn werk opnieuw voor het voetlicht te brengen. Deze tentoonstelling laat zien hoe het leven en werk van Heyboer onlosmakelijk met elkaar verbonden waren, toont de ontwikkeling van zijn oeuvre met de nadruk op de periode 1956-1978 en legt ook het 'systeem' uit waarmee de kunstenaar een manier vond om het leven voor zichzelf dragelijk te maken. Heyboer maakte in de jaren 60 en 70 vooral etsen. Daarnaast maakte hij ook veel gebruik van fotografie en schilderde hij op groot formaat. Zijn mystieke en hoogst persoonlijke beeldtaal plaatst zijn werk lijnrecht tegenover de heersende zakelijke kunststromingen in die tijd, zoals Pop Art en Minimal Art.

Anton Heyboer, *Den Ijp* (detail), 1973

ART DECO

PARIS

14.10.2017 T/M 04.03.2018

De Franse couturier Paul Poiret was een van de grootste vernieuwers van de mode aan het begin van de 20e eeuw. Zijn invloed reikte bovendien veel verder dan de mode alleen. Hij streefde naar een 'totaalkunstwerk' en omringde zich met kunstenaars, vormgevers en architecten die hij allen inzette bij de ontwikkeling en promotie van zijn creaties. Hij werkte met Raoul Dufy, Erté, George Lepape, Paul Iribe, Mallet-Stevens en Man Ray en hield van het moderne werk van Brancusi, Robert Delaunay en Kees van Dongen. Het werk van Poiret en dat van de kunstenaars uit zijn omgeving zou het kraambed blijken van de Art Deco. Paul Poiret kan dan ook met recht de vader van de Art Deco worden genoemd.

De tentoonstelling bevat mode, toegepaste kunst, schilderkunst, beeldhouwwerken, juwelen, prenten, fotografie en film. In bruikleen komen spectaculaire collecties van Poiret van The Metropolitan Museum of Art (New York), ontwerpen van de Ballets Russes van het Victoria & Albert Museum (Londen) en topstukken uit Parijse collecties van Musée d'Orsay, Centre Pompidou, Bibliothèque Forney en Musée d'art moderne de la ville de Paris, alsmede van het Bröhan-Museum (Berlijn) en Nouveau Musée National de Monaco. Daarnaast lenen ook veel particulieren hun Art Deco topstukken uit. De tentoonstelling is alleen in Den Haag te zien.

Voor de expositie wérkte het museum samen met EYE Amsterdam.

Cover *Vogue*, 1929, Eduardo Garcia Benito, Gemeentemuseum / Koninklijke Bibliotheek Den Haag

Amedeo Modigliani, *La Grande Buste Rouge*, 1913, Particuliere collectie

'*Chez Poiret*', cover van *Les Modes*, met ontwerpen van Paul Poiret, Georges Barbier, 1912, Gemeentemuseum Den Haag

In het kader van de tentoonstelling *Art Deco - Paris* brengen het Gemeentemuseum en Uitgeverij Leopold het kinderboek *Paul Poiret - Dromen van de Oriënt* uit. Het boek wordt gemaakt door Enzo Pérès-Labourdette, winnaar van de Fiep Westendorp Stimuleringsprijzen voor beginnende illustratoren. De originele tekeningen maken deel uit van de tentoonstelling.

In de Projectenzaal flirt Uta Eisenreich (1971) met Dada en De Stijl. Haar wetenschappelijk ogende stillevens zijn opgebouwd vanuit een gevoel van logica en universele orde; rechtlijnig en met precisie uitgewerkt. Maar we ontdekken in haar werk ook een hang naar volstrekte nonsens en absurde humor, alsof Mondriaans composities' een relatie aangaan met Schwitters' klankgedicht *Ursonate*. Geïnspireerd door Mondriaans loslaten van het figuratieve onderzoekt Eisenreich het speelveld tussen abstracte en concrete vormen, en experimenteert als een kind met betekenis mogelijkheden van geometrische vormen en lijnen en klanken. Is er een schemergebied tussen de wereld van het abstracte en de wereld van de concrete betekenis? Ook gezichtsbedrog speelt een grote rol in het werk van Eisenreich. De toch al wankel perceptie wordt door optische illusies verder ontwricht.

Uta Eisenreich, *Applepear*, film (2017), filmstills

HAAGSE CHIC STELTMAN

100 JAAR SIERADEN & ZILVER
04.11.2017 T/M 18.02.2018

In 2017 viert de Haagse juwelier Steltman zijn 100-jarig bestaan. Het Gemeentemuseum Den Haag belicht 100 jaar vakmanschap. De tentoonstelling toont artistieke juwelen van Steltman Juwelier van 1917 tot nu. Schitterend gesneden jade uit de *roaring twenties*, sieraden met lotusmotieven, fantasierijke en sierlijke dierfiguren uit de jaren 50, en modern werk uit de latere periodes.

Aan bod komt ook zilver voor prachtig gedekte tafels of voor een fraai interieur. Tot de topstukken behoort het theeservies dat door Steltman in 1925 werd ingezonden voor de beroemde *Exposition internationale des Arts décoratifs et industriels modernes* te Parijs, waar het werd bekroond met een bronzen medaille.

De tentoonstelling bevat ontwerptekeningen, ambachtelijke gipsmodellen en bijzondere bruiklenen uit privébezit. Ook het interieur van Steltman Juweliers zelf komt aan bod, met moderne ontwerpen van Hildo Krop en Gerrit Rietveld. Maar bovenal vormen de schittering van de juwelen en het zilver een oogstrelend geheel in de donkere wintermaanden.

Boven: Steltman, *Hanger van gesneden jade*, 1930
Onder: Steltman, *Collier de venise*, 1939

FRANS HOOGENDOORN EEN HAAGSE COUTURIER 04.11.2017 T/M 18.02.2018

Modetekening
Frans
Hoogendoorn

De Haagse couturier Frans Hoogendoorn is al meer dan 40 jaar een begrip in Nederland. Frans Hoogendoorn is een vakman, die zijn couture altijd met grote passie, smaak, precisie en oog voor zijn klanten heeft uitgevoerd. Hij is beïnvloed door de Parijse chic in de mode, en weet deze met allure in zijn eigen creaties toe te passen. Deze insteek van zijn vakuitoefening: gedegen, passioneel en dienend, heeft hem ver gebracht.

Frans Hoogendoorn koos bewust niet voor een carrière voor het oog van de camera of in de spotlights, maar ten dienste aan zijn klanten en de couture, die hij zo'n warm hart toedraagt. Zijn salon was een bekende en stijlvolle locatie in de Haagse binnenstad. Zijn creaties passen bij het karakter van de stad Den Haag, van oudsher een stad van 'weelde en beschaafd vertier', verbonden met hof, adel en diplomatie, en daardoor ook met de internationale modewereld.

Door de jaren heen bouwde Hoogendoorn een indrukwekkende clientèle op. Zijn tijdloze creaties met internationale allure worden gedragen door vooraanstaande vrouwen, onder wie verschillende leden van het koninklijk huis. Tijd voor een eerbetoon aan deze Haagse couturier, in een samenwerking met gast-conservator Nicole Uniquole.

JULIO GONZÁLEZ

ONDER VRIENDEN: PICASSO |
BRANCUSI | GARGALLO | HARTUNG
25.11.2017 T/M 02.04.2018

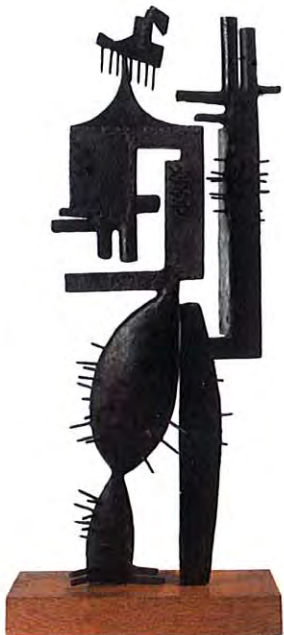
De Spaanse kunstenaar Julio González (1876 -1942) wordt samen met Constantin Brancusi (1876 -1957) en Pablo Picasso (1881 -1973) als een van de belangrijkste beeldhouwers van de twintigste eeuw gezien.

In deze tentoonstelling met meer dan honderd werken, waarvan de meeste nog nooit eerder in Nederland te zien waren, wordt zijn persoonlijke ontwikkeling belicht: van metaalbewerker in de werkplaats van zijn vader in Barcelona tot avant-gardistisch beeldhouwer in Parijs. Ook komt de bijzondere samenwerking en vriendschap tussen González en Picasso uitgebreid aan bod. Deze samenwerking speelde een doorslaggevende rol in de ontwikkeling van González' unieke en vernieuwende stijl en opende ook voor Picasso de deuren naar andere manieren van expressie. Een belangrijk onderdeel van de tentoonstelling vormen óók de vriendschappen van González met de kunstenaars Constantin Brancusi, Pablo Gargallo (1881 -1934) en Hans Hartung (1904 -1989).

Pablo Picasso,
La Suppliante, 1937, Collectie
Musée Picasso, Parijs ©
Succession Picasso 2017

Julio González, *Monsieur Cactus*
(*L'Homme Cactus I*), 1939,
Collectie Gemeentemuseum

Julio González,
Le Cagoulard,
1935-1936, Collectie
IVAM - Institut Valencià
d'Art Modern

Constantin Brancusi,
La muse endormie,
1909-1910, Collectie
Kunsthaus Zürich

HANS DE JONG

04.11.2017 T/M 18.02.2018

Keramist Hans de Jong (1932-2011) werd geboren in Leiden en volgde zijn opleiding in Amsterdam. De Jong maakte gedraaid en geboetseerd, vaak humoristisch, figuratief werk. Het figuratieve element is een constante factor in zijn werk, zelfs bij zijn vazen en meer abstracte werk. De tentoonstelling valt samen met de eerste publicatie over het indrukwekkende oeuvre van Hans de Jong.

Hans de Jong, *Ruiters te paard*,
1964, Schenking Vrienden
van het Gemeentemuseum
Den Haag

MAAIKE SCHOOREL
LONDEN | NEW YORK |
ROME | AMSTERDAM
02.09.2017 T/M 21.01.2018

gem
MUSEUM VOOR
ACTUELE KUNST

Het werk van Maaïke Schoorel (1973) doet een appèl op het kijkvermogen van de toeschouwer. Wie goed kijkt, ziet dat het ogenschijnlijk monochrome oppervlak is opgebouwd uit geschilderde lagen en een breed kleurenpalet. Wie langer kijkt, ontdekt vormen, figuren of zelfs een voorstelling. Dit najaar toont GEM de sleutelstukken (gemaakt tussen 2004-2016) uit Schoorels oeuvre ontstaan in wereldsteden als Londen, New York, Rome en Amsterdam. Daarnaast is nieuw werk te zien dat speciaal voor deze expositie is gemaakt.

Maaïke Schoorel aan het werk in haar atelier in Amsterdam, 2017

HANS EIJKELBOOM
IDENTITEITEN 1970 - 2017
23.09.2017 T/M 07.01.2018

Hans Eijkelboom, *Photo Note*,
21 oktober 2006, Parijs 16:00-17:30

Hans Eijkelboom (1949) is een beeldend kunstenaar die fotografie gebruikt als het voornaamste medium van zijn conceptuele kunst. Hij heeft onder meer een briljant oog voor straatmode. In steden over de hele wereld, van Amsterdam tot Shanghai, maakt hij snapshots van toevallige voorbijgangers die iets met elkaar delen: een geruite trui, een ruige baard, korte denimrokjes met zwarte leggings of oudere mannen in Rolling Stones t-shirt. Met de fotoseries die hieruit voortkomen, toont Eijkelboom aan dat we ons een beeld vormen van personen op basis van wat ze aanhebben. Dit najaar toont het Fotomuseum Den Haag een groot retrospectief van Eijkelboom, dat ruim 40 jaar beslaat.

OOK TE ZIEN IN GEMEENTEMUSEUM EN FOTOMUSEUM DEN HAAG

GEMEENTEMUSEUM
DEN HAAG:

**Porselein met karakter
Geheimen op Chinees
porselein ontrafeld**
t/m 22.10.2017

*Fles met het karakter Shou
voor lang leven, China, 16e eeuw,
porselein, Collectie
Gemeentemuseum Den Haag*

Rumoer in de stad - De schilders van Tachtig
t/m 05.11.2017

*George Hendrik Breitner,
De Dam (De Nieuwe Kerk
te Amsterdam), 1891,
Singer Museum, Laren*

FOTOMUSEUM
DEN HAAG:

Peter Hujar
t/m 15.10.2017

*Peter Hujar (1934-1987), Susan Sontag, 1975,
The Morgan Library & Museum,
The Peter Hujar Collection*

Miniatuurmuseum in
Wonderkamers

Wonderkamers

In de kelder van het museum verrassen wij bezoekers met een unieke mix van kunst, verhalen, gaming en entertainment, met uitdagingen voor het hele gezin. Wonderkamers is een route door dertien spectaculair vormgegeven kamers waarin opdrachten zijn uit te voeren. Van het passen van historische kostuums tot het dansen van de boogwoogie.

OM NAAR UIT TE KIJKEN VERWACHT

GEMEENTEMUSEUM
DEN HAAG:

**Max Liebermann
en het Duitse
impressionisme**
24.03.2018 t/m
24.06.2018

*Max Liebermann, Pauze in Amsterdams
weeshuis, 1882, Städel Museum Frankfurt*

Nederlandse Art Nouveau
21.04.2018 t/m 28.10.2018

*Koffiekan, 1900,
Jurriaan Kok (model),
Jacob van Rossum (decor),
Plateelbakkerij Rozenburg
(uitvoering)*

FOTOMUSEUM DEN HAAG:

Michael Wolf
20.01.2018 t/m 22.04.2018

*Michael Wolf, Tokyo Compression,
Tokyo 2010-2013*

ACTIVITEITEN

Kunst op Zondag

Kom op verschillende zondagen tijdens inspirerende lezingen en rondleidingen meer te weten over de tentoonstellingen en de rijke collectie van het Gemeentemuseum. Of bezoek onze unieke dans- en muziekoptredens. Zo presenteert Lonneke van Leth Producties modern ballet midden in de tentoonstelling *Mondriaan & De Stijl*. Zanger/trompettist Michael Varekamp verzorgt vanaf oktober maandelijks jazz-concerten in de Tuinzaal. Geniet op deze zondagen met het hele gezin in een ontspannen setting van het museum! Het programma, data en overige details vindt u op de website onder 'activiteiten'.

Museumnacht 2017

Zaterdag 21 oktober is het weer zover en staat het museum op zijn kop tijdens de Haagse Museumnacht. Rond het thema *Freak Like Me* is er in het museum een speciaal programma tijdens deze bijzondere nacht. Early bird kaarten voor de Museumnacht Den Haag zijn verkrijgbaar vanaf 21 augustus.

Méér beleven in het Gemeentemuseum?

Als Vriend of Donateur steunt u het museum en wordt u uitgenodigd voor bijzondere evenementen, zoals openingen, previews of exclusieve kijkjes achter de schermen. Voor *Bright Minds* van het Gemeentemuseum, een club van young/midcareer professionals, worden sfeervolle bijeenkomsten met interessante sprekers georganiseerd. Voor meer informatie: www.gemeentemuseum.nl/steun

KINDERACTIVITEITEN

Open Kinderatelier (gratis)

Iedere zondag kunnen kinderen vanaf 5 jaar creatief aan de slag in het Open Kinderatelier.

Doe-bladen (gratis)

In het Gemeentemuseum zijn kindertours te doen bij verschillende tentoonstellingen, zoals bij *Rumoer in de stad* en *Julio González*. De kleurrijke boekjes vol creatieve opdrachten zijn voor kinderen vanaf 6 jaar. Voor kleuters is er een activiteitenblad. Verkrijgbaar bij de informatiebalie.

Schoolvakanties

Iedere vakantie worden er in het museum kinderkunstworkshops georganiseerd. De herfstvakantie staat in het teken van het feestjaar *100 jaar De Stijl*, met een workshop speciaal voor kinderen van 4-5 jaar: *Ik ben Mondriaan* en de workshop *Ontwerp jouw huis in stijl* voor kinderen vanaf 6 jaar. Deze workshops vinden plaats in het kader van *Festival De Betovering*.

In de kerstvakantie zijn er twee verschillende kinderkunstworkshops: *Ontwerp als Poiret*, stof ontwerpen bij de tentoonstelling *Art Deco - Paris* en *Timmer een Cactusmannetje!*, geïnspireerd op de tentoonstelling van kunstenaar Julio González.

Doeboek Mondriaan

Spelenderwijs meer leren over Mondriaan! Gratis verspreid op alle basisscholen in Den Haag en te koop in de museumwinkel.

Voor meer informatie:
www.gemeentemuseum.nl/bezoek

EVENEMENTEN

Uw evenement in het Gemeentemuseum?

Neem voor informatie contact op met een van onze Event Managers, Danny Voshart of Iris de Jager, op telefoonnummer 070 338 11 73 of mail naar zakendoen@gemeentemuseum.nl

Om een indruk te krijgen van de mogelijkheden:
www.gemeentemuseum.nl/evenementen

STEUN HET GEMEENTEMUSEUM

Word Vriend

Het Gemeentemuseum Den Haag heeft een bloeiende Vriendenvereniging van museumliefhebbers die het museum een warm hart toedragen. Als dank voor hun steun

- hebben Vrienden altijd gratis toegang tot het Gemeentemuseum, GEM museum voor actuele kunst, Fotomuseum Den Haag en Escher in het Paleis
- kunnen Vrienden openingen, lezingen, rondleidingen en excursies bijwonen.

Kom erbij en word Vriend!

www.gemeentemuseum.nl/vrienden

Word Donateur en koop een bouwsteen

Naast de steun van Vrienden is hulp van donateurs onmisbaar om uitzonderlijke aankopen, restauraties en onvergetelijke tentoonstellingen mogelijk te maken, maar ook om jaarlijks zo'n 33.000 jongeren en nieuw publiek kunst te laten beleven.

We nodigen u uit donateur te worden middels een periodieke schenking van ten minste €500 per jaar. Daarmee schaft u een of meerdere - symbolische - bouwstenen aan. De bouwstenen van Fonds Gemeentemuseum leggen samen een stevig fundament voor de toekomst. Uiteraard genieten donateurs van exclusieve privileges en worden zij zeer persoonlijk bij het museum betrokken.

Meer informatie: www.gemeentemuseum.nl/fonds
steun@gemeentemuseum.nl | 070 338 11 54